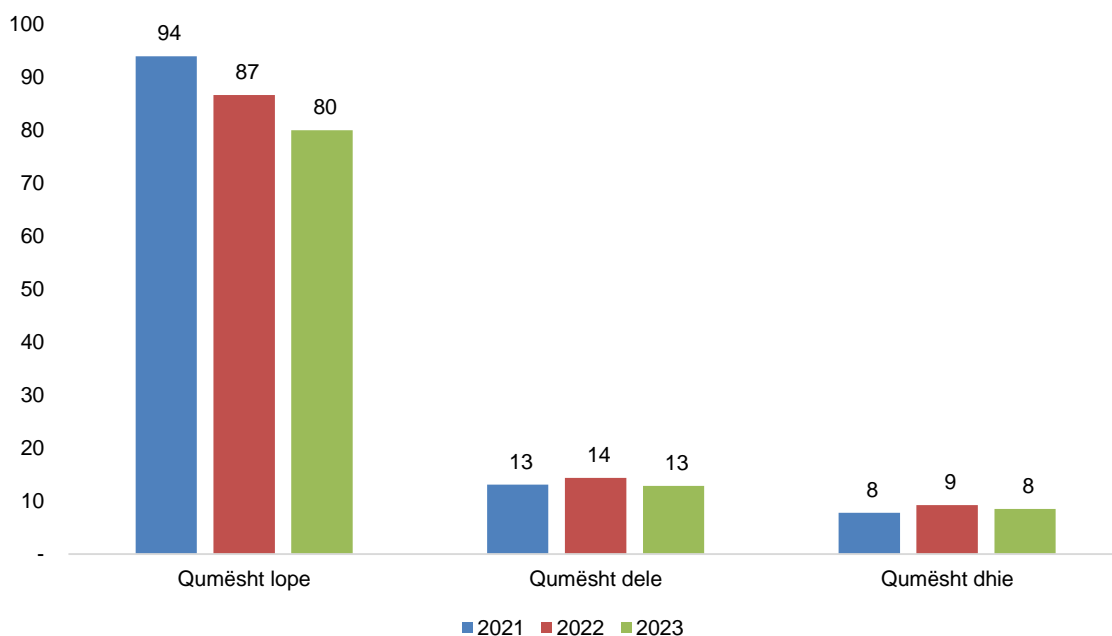

Qumështi dhe Nënproduktet e tij

Viti 2023

Tiranë, më 09 Korrik 2024: Në vitin 2023, sasia gjithsej e qumështit të grumbulluar rezulton rreth 101 mijë tonë, duke shënuar rënie me 8,0 %, krahasuar me 2022. Gjatë kësaj periudhe, sasia e qumështit të lopës të grumbulluar është rreth 80 mijë tonë, duke pësuar rënie me rreth 7,6 %, krahasuar me 2022. Sasia e grumbulluar e qumështit të deles, në vitin 2023, është rreth 13 mijë tonë, duke shënuar rënie me rreth 10,6 %, krahasuar me një vit më parë. Ndërkohë, sasia e grumbulluar e qumështit nga dhitë është rreth 8 mijë tonë, duke shënuar rënie me 8,2 %, krahasuar me vitin 2022.

Fig. 1 Sasia e qumështit të grumbulluar sipas llojeve 2021 – 2023, (mijë tonë)

Burimi: Anketa e qumështit dhe nënprodukteve të tij, INSTAT

Nga sasia gjithsej e qumështit të grumbulluar, rreth 13 mijë tonë është përdorur për prodhimin e qumështit për konsum njerëzor, pjesa tjetër shkon për përpunim. Struktura e qumështit të prodhuar për konsum paraqitet si më poshtë: qumështi i plotë i përpunuar 88,2 %, qumështi gjysëm i skremuar 8,1 %, qumështi i papërpunuar 3,2 % dhe qumështi i skremuar 0,5 %.

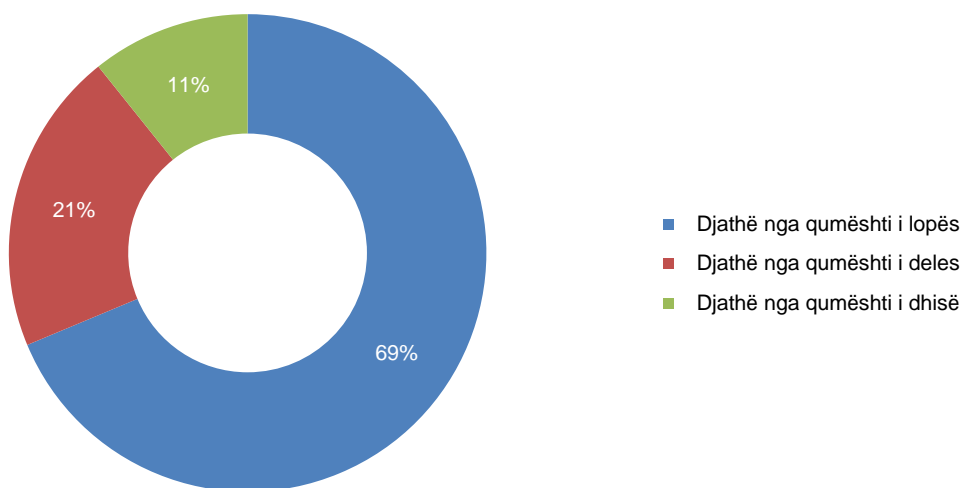
Për publikim 09/07/2024

Tab. 1 Sasia e qumështit, kremit dhe kosit të prodhuar për konsum 2021 - 2023, (tonë)

Nr.	Produktet	Vitet		
		2021	2022	2023
1	Qumësht për konsum	13,955	13,100	12,983
1.1	Qumësht i papërpunuar	484	404	415
1.2	Qumësht i përpunuar	12,106	11,244	11,449
1.2.1	I pasterizuar	11,753	10,887	11,016
1.2.2	UHT	353	357	397
1.3	Qumësht gjysëm i skremuar	1,271	1,391	1,058
1.3.1	I pasterizuar	722	941	661
1.3.2	UHT	549	450	397
1.4	Qumësht i skremuar	94	60	62
1.4.1	I pasterizuar	94	60	62
1.4.2	UHT	-	-	-
2	Krem	332	187	292
2.1	Më pak se 29 %	322	176	284
2.2	Më shumë se 29 %	10	11	9
3	Qumësht i acidifikuar (kos, dhallë, etj)	15,134	12,879	12,050

Burimi: Anketa e qumështit dhe nënprodukteve të tij, INSTAT

Fig. 2 Struktura e djathit të prodhuar sipas llojit të qumështit 2023, (%)

Burimi: Anketa e qumështit dhe nënprodukteve të tij, INSTAT

Për t'u konsultuar me botime të tjera, vizitoni faqen e INSTAT: <http://www.instat.gov.al/>

Nënproduktet e qumështit

Sasia e prodhuar e djathit gjithsej pësoi rënie me 7,7 %. Ndërkohë djathi i prodhuar nga qumështi i dhisë shënoi rritje me 0,6 %, djathi i prodhuar nga qumështi i deles shënoi rënie me 12,9 % ndërsa djathi i prodhuar nga qumështi i lopës pësoi rënie me 7,3 %.

Sasia e djathit të prodhuar sipas fortësisë për vitin 2023, është: djathë i butë 49,0 % djathë gjysëm i fortë 27,9 %, të tjera prodhime të freskëta 14,4 % dhe djathë i fortë 8,8 %.

Tab. 2 Sasia e djathit të prodhuar sipas origjinës dhe fortësisë 2021 - 2023, (tonë)

Produktet	Vitet		
	2021	2022	2023
Djathë (sipas origjinës)	13,114	12,618	11,638
Djathë nga qumështi i lopës	9,492	8,628	7,996
Djathë nga qumështi i deles	2,560	2,747	2,392
Djathë nga qumështi i dhisë	1,062	1,243	1,250
Djathë i përpunuar	436	403	367
Djathë sipas fortësisë			
Djathë i butë	7,070	6.846	5.699
Djathë gjysëm i fortë	2,998	2.935	3.243
Djathë i fortë	1,082	1.078	1.025
Të tjera prodhime të freskëta (gjizë qumështi, salcë kosi etj.)	1,964	1.760	1.670

Burimi: Anketa e qumështit dhe nënprodukteve të tij, INSTAT

Sasia e prodhuar e gjalpit gjithsej për vitin 2023 është rreth 608 tonë, ku 98,2% e zë gjalpi tradicional dhe 1,8% e zë gjalpi i shkrirë.

Tab. 3 Gjalp i prodhuar 2021 - 2023, (tonë)

Produktet	Vitet		
	2021	2022	2023
Gjalpë dhe produkte të tjerë yndyrorë	783	783	608
Gjalpë (Tradicional)	763	744	597
Gjalpë i shkrirë	20	39	11

Burimi: Anketa e qumështit dhe nënprodukteve të tij, INSTAT

Metodologjia

Anketa e qumështit dhe nënprodukteve të tij është një vrojtim statistikor që kryhet pranë ndërmarrjeve të cilat grumbullojnë dhe përpunojnë qumësht në territorin e Republikës së Shqipërisë. Objektivi kryesor i vrojtit vjetor të qumështit është të japë informacion të plotë për sasinë e qumështit të grumbulluar (të gjitha llojet e qumështit) dhe të nënprodukteve të tij.

Të dhënat për qumështin e grumbulluar dhe nën produktet e prodhuara, objekt i këtij publikimi i përkasin vetëm sasisë që përdoret nga industria e cila zë vetëm një pjesë të prodhimit gjithsej të qumështit të njësive ekonomike bujqësore. Ndërkohë që e gjithë sasisa e qumështit të prodhuar shpërndahet në disa kategori si më poshtë:

- Ushqim për blegtorinë
- Vetkonsum i freskët (nga fermerët)
- Përpunim në fermë
- Shitje direkt konsumatorit
- **Shitje industrisë**

Zgjedhja e kampionit u bazua në aktivitetin ekonomik të ndërmarrjes sipas Nomenklaturës së Veprimtarive Ekonomike Rev2. Anketa e Qumështit dhe Nënprodukteve të tij është një vrojtim ku janë të përzgjedhura të gjitha ndërmarrjet që grumbullojnë dhe përpunojnë qumësht.

Burimet e përdorura për përzgjedhjen e kampionit:

- Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural
- Autoriteti Kombëtar i Ushqimit
- Regjistri Statistikor i Ndërmarrjeve. INSTAT

Periodha referuese: Të dhënat e Anketës për Qumështin dhe Nënproduktet e tij i referohen vitit kalendarik 01 Janar 2023 – 31 Dhjetor 2023.

Mbledhja e të dhënave në terren bëhet përgjatë një muaji dhe të gjitha ndërmarrjet e zgjedhura u anketuan nëpërmjet intervistës së drejtpërdrejtë.

Përkufizimet janë në përputhje me rregulloret dhe vendimet e Eurostat (Vendimi i Komisionit Nr 97/80/EC. Direktiva e Këshillit 96/16/EC. Aneksi 1).

Qumështi i papërpunuar (të gjithë llojet) dhe kremi i mbledhur nga të gjitha fabrikat që blejnë qumësht (të gjithë llojet) dhe krem direkt nga fermerët apo nga prodhimi vet. Përfshinë shumën e mbledhur të qumështit të papërpunuar (të gjithë llojet) në të gjithë territorin e Shqipërisë.

Përmbajtja e yndyrës dhe proteinave në qumësht (të gjithë llojet) dhe kremi i cili është mbledhur gjatë vitit referues shfaqet si një përqindje e përmbajtjes mesatare.

Sasitë e prodhuara të produkteve të qumështit. Të dhënat përfaqësojnë shumën e të gjitha produkteve të qumështit të prodhuara gjatë vitit referues.

Qumësht për konsum: është qumështi që prodhohet për konsum në paketim 2L ose më pak.

Përfshin qumështin e papërpunuar. qumështin e përpunuar. qumështin gjysëm të skremuar. qumështin e skremuar.

Dhallë: është produkt i mbetur (mund të jenë acid ose acidifikuar) i përpunimit të qumështit ose kremit në gjalp.

Krem: një shtresë yndyre që formohet në mënyrë natyrale në sipërfaqen e qumështit. Përftohet duke e skremuar nga sipërfaqja e qumështit ose nxirret nga qumështi nëpërmjet procesit të centrifugimit. Kremi ka një përmbajtje të lartë yndyre (zakonisht mbi 10 %), Përfshin kremin e drejtpërdrejtë për konsum. që përmban më shumë ose më pak se 29 % e yndyrës së qumështit.

Produkte të qumështit të acidifikuara: përfshinë kos. kos të pijshëm. qumësht i acidifikuar. qumësht dhe produkte të tjera të acidifikuara.

Gjalpë dhe produkte të tjerë yndyrorë: janë produkte me një përmbajtje yndyre qumështi barabartë me 82 % të peshës së produktit. përmbajtje uji jo më shumë se 16 % dhe përmbajtje materiali jo yndyror prej 2 %.

Djathë të freskët ose të stazhionuar. të ngurtë apo gjysëm-të ngurtë të përfuar nga koagulimi/mpiksja e qumështit të skremuar. gjysëm të skremuar. kremit. kremit të hirrës veçmas ose në kombinim nga veprimi i farës së djathit ose agjentëve të tjerë të përshtatshëm të koagular/mpiksuar dhe nga tharja e pjesshme e hirrës që përftohet nga koagulime/mpiksje të tilla.

Djathë i butë: djathë në të cilin përmbajtja e lagështisë mbi bazën pa yndyrë pas rafinimit është jo më pak se 68 %.

Djathë gjysëm i butë: djathë në të cilin përmbajtja e ujit mbi bazën pa yndyrë pas rafinimit është më shumë se 62 % dhe më pak se 68 %.

Djathë gjysëm i fortë: djathë në të cilin përmbajtja e ujit mbi bazën pa yndyrë pas rafinimit është më shumë se 55 % dhe më pak se 62 %.

Djathë i fortë: djathë në të cilin përmbajtja e ujit mbi bazën pa yndyrë pas rafinimit është më shumë se 47 % dhe më pak se 55 %.

Djathë shumë i fortë: djathë në të cilin përmbajtja e ujit mbi bazën pa yndyrë pas rafinimit është më pak se 47 %.

Djathë i freskët: produkti i përftuar nga fermentimi i qumështit nga i cili shumica e ujit është hequr. Gjithashtu përfshihet gjiza (përveç në formë pluhuri) më përmbajtje më shumë se 30 % ndaj peshës në formën e sheqerit dhe frutave të shtuara.

Djathë i përpunuar: produkti i përftuar nga bluarja, përzierja, shkrirja nën veprimin e nxehtësisë dhe me ndihmën e agjentëve të përzier të një apo më shumë llojeve të djathit, me ose pa shtimin e përbërësve të qumështit dhe/apo ushqimeve të tjera.